

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
навчальної дисципліни
«Тренінг особистісного зростання вихователів ЗДО»
2025-2026 навчальний рік

Освітні програми: «Дошкільна освіта та психолого-педагогічний супровід дітей дошкільного віку», «Дошкільна освіта та корекція мовлення дітей дошкільного віку»

Спеціальність: А2 Дошкільна освіта.

Галузь знань: А Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Викладач	Донченко Ольга Сергіївна, доцент кафедри дошкільної освіти
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/
Контактний телефон	0664750007
Е-mail викладача	olhadonchenko0@gmail.com
Графік консультацій	вівторок: 12.00-14.00; четвер: 12.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	5/150	26	24	100	Залік
заочна	5/150	16	20	114	Залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: особистість, особистісне зростання, компетентність, самореалізація

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Тренінг особистісного зростання вихователів ЗДО» є ознайомлення студентів із теоретичними засадами особистісного становлення вихователя ЗДО, розвитку та професійного зростання, сприяти професійному самовизначенню та особистісному розвитку майбутніх педагогів.

Завдання навчальної дисципліни:

1. розкрити теоретичні основи проблеми особистісного зростання педагога ЗДО;
2. розвивати здатність до професійного самовизначення та особистісного розвитку майбутніх педагогів.
3. формувати здатність до осмислення власних рішень та їх наслідків;
4. сприяти розкриттю студентами професійно-особистісного потенціалу;
5. формувати здатність проявляти навички співдружності в діяльності, взаємодопомоги, толерантності у спілкуванні, здатності працювати у команді тощо.
6. нормалізувати й підвищувати у студентів емоційну стабільність, застосовувати навички рефлексії

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК-2. Гнучкість та креативність мислення. Набуття гнучкого мислення, готовність до творчого застосування психолого-педагогічних знань та вмінь у широкому діапазоні можливих місць роботи та у повсякденному житті.

ЗК-4. Критичність та самокритичність. Здатність давати адекватну оцінку результатам роботи та пропонувати конструктивні пропозиції щодо розв'язання фахових завдань.

ФК-6. Професійне самовдосконалення. Здатність до рефлексії, самовдосконалення і підвищення рівня педагогічної майстерності.

ПРН-5. Здатність використовувати професійно-педагогічні знання, вміння, навички для розв'язання практичних завдань в галузі дошкільної освіти.

ПРН-7. Здатність аналізувати та оцінювати педагогічні інновації, визначати доцільність їх впровадження в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

Зміст курсу:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПЕДАГОГІЧНА САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ

Тема 1.1. Особистість і її ідентичність

Сутність людини: біологічна, соціальна, економічна, політична, історична. Індивід. Особа. Особистість. Особиста гідність і совість. Громадянин.

Тема 1.2. Ідентичність. Формування педагогічної само ідентичності

Статева ідентичність. Етнічна ідентичність. Ідентичність членства. Політична ідентичність. Ідентичність за родом занять. Складники ідентичності. Формування само ідентичності. Змінний характер ідентичності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

Тема 2.1. Розвиток особистості. Життєві цінності й пріоритети

Потреби особистості: біологічні, соціальні, матеріальні, духовні. Самореалізація особистості. Мотивація. Яскрава особистість.

Тема 2.2. Особистісний розвиток педагога

Особистісний саморозвиток. Самопізнання. Самокритичність. Мобільність. Типи мобільності: соціальна, професійна, академічна, інтелектуальна, культурна. Чинники, що сприяють розвитку особистості.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 3.1. Ефективна педагогічна комунікація

Спілкування. Культура спілкування. Види спілкування. Ефективна комунікація. Правила активного слухання. Види вербальної комунікації. Види невербальної комунікації. Комунікативність.

Тема 3.2. Конфлікти в педагогічній діяльності

Конфлікти. Причини виникнення конфліктів. Групи конфліктів. Рівні конфліктів. Фази розвитку конфлікту. Моделі поведінки в конфлікті. Медіація.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ТОЛЕРАНТНІСТЬ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 4.1. Стереотипне мислення педагога

Стереотип. Забобони. Упередження. Шляхи подолання стереотипів.

Тема 4.2. Основні форми та прояви дискримінації. засоби захисту від дискримінації

Основні форми і прояви дискримінації. Расизм і ксенофобія. Гендерна рівність. Інклюзія. Толерантність.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

Тема 5.1. Особливості педагогічної творчості

Технологія та творчість в освітній діяльності. Особливості педагогічної творчості вихователя ЗДО. Креативність у професійній діяльності вихователя ЗДО.

Тема 5.2. Алгоритм творчого розв'язання педагогічних завдань

Постановка педагогічного завдання. Прийняття педагогічного рішення. Реалізація намічених рішень. Аналіз результатів педагогічної роботи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. ПРОФІЛАКТИКА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГА

Тема 6.1. Стрес у професійній діяльності педагога

Стрес як адаптивний механізм. Стадії стресового стану. Дистрес. Особливості стресу у педагогічній діяльності.

Тема 6.2. Емоційне вигорання та шляхи його профілактики

Сутність емоційного вигорання. Характеристика синдрому емоційного вигорання. Особливості емоційного вигорання педагогічних працівників. Шляхи запобігання емоційному вигоранню

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. ЛІДЕРСТВО ТА ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

Тема 7.1. Лідерський потенціал педагога

Поняття лідерства. Лідерство в педагогічній діяльності. Особистісні якості лідера. Стили лідерства. Формування лідерських якостей вихователя.

Тема 7.2. Професійна компетентність вихователя ЗДО

Складові професійної компетентності. Професійні уміння та навички вихователя. Самооцінка власної компетентності. Шляхи підвищення професійного рівня.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ПЕДАГОГА

Тема 8.1. Розвиток емоційного інтелекту

Сутність поняття «емоційний інтелект». Самоусвідомлення та саморегуляція. Управління емоціями. Емпатія як професійна риса педагога.

Тема 8.2. Використання емоційного інтелекту в роботі з дітьми та батьками

Роль емоційного інтелекту у взаємодії з дітьми. Емоційний контакт з батьками. Емпатійне слухання. Подолання негативних емоцій у професійній діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9. ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ ТА САМОМЕНЕДЖМЕНТ ПЕДАГОГА

Тема 9.1. Основи тайм-менеджменту

Поняття тайм-менеджменту. Планування часу вихователя. Техніки управління часом. Пріоритезація завдань. Баланс роботи та відпочинку.

Тема 9.2. Самоменеджмент у педагогічній діяльності

Розвиток навичок самодисципліни. Організація власного ресурсу. Управління енергією та ресурсами. Стратегії підвищення ефективності діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10. ПСИХОЛОГІЯ ЩАСТЯ І ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ПЕДАГОГА

Тема 10.1. Психологія щастя у професійній діяльності

Поняття щастя. Джерела задоволення та сенсу життя. Гармонія особистого та професійного. Практики формування позитивного мислення.

Тема 10.2. Життєстійкість і ресурсність педагога

Життєстійкість як здатність долати труднощі. Оптимізм і віра у власні сили. Психологічні ресурси педагога. Техніки відновлення внутрішніх сил.

Методи навчання: словесні (лекція, семінар, розповідь, пояснення, бесіда), практичні (моделювання фрагменту заняття, ділова гра, дискусія, ситуаційний аналіз, аналіз конкретних ситуацій); методи контролю і самоконтролю.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Вивчення дисципліни передбачає використання таких форм організації навчання: лекція, практичне заняття, самостійна та індивідуальна робота, консультації.

Відвідування усіх видів занять є обов'язковим (консультації відвідуються за бажанням студентів для більш глибокого вивчення тем). Обов'язковим є ведення конспекту лекційних матеріалів. Підготовка до практичних занять передбачає ознайомлення із теоретичними аспектами теми та виконання запропонованих завдань. Самостійні та індивідуальні завдання виконуються письмово та своєчасно подаються на перевірку.

Політика щодо доброчесності: обов'язковим є самостійне виконання всіх видів завдань; в разі викриття факту плагіату, на здобувача вищої освіти накладаються штрафні санкції.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (ноутбук, проектор); програмне (Moodle, репозитарій); наочність (презентації).

Система оцінювання та вимоги:

Вивчення дисципліни передбачає складання заліку (в осінньому семестрі) та екзамену (у весняному семестрі).

Допуск до заліку та екзамену передбачений за умови успішного навчання упродовж семестру, а саме: рейтинг поточної успішності здобувача повинен складати від 35 до 50 балів.

Залік може проходити за двома формами (на вибір здобувачів ВО): письмовий залік та захист відповідей; тестування. За результатами продуктивної роботи протягом семестру та погодження з оцінкою – здобувачу може бути виставлена підсумкова оцінка, що дорівнює сумі балів набраних протягом семестру.

Екзамен проводиться шляхом тестування

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота	Середнє арифметичне за 16 ЗМ	Залік / Екзамен	Разом
---	------------------------------	-----------------	-------

ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6	ЗМ 7	ЗМ 8	50	50	100
50	50	50	50	50	50	50	50			
ЗМ 9	ЗМ 10	ЗМ 11	ЗМ 12	ЗМ 13	ЗМ 14	ЗМ 15	ЗМ 16			
50	50	50	50	50	50	50	50			

ЗМ 1, ЗМ 2, ... – змістові модулі.

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік або екзамен)).

$$m = \frac{ЗМ1+ЗМ2+ЗМ3+ЗМ4+ЗМ5+...+ЗМ16}{n} + 50 = 100, \text{ де}$$

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість змістових модулів;

50 балів – екзамен або залік.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Узагальнені критерії оцінювання:

- «A», 90 - 100 балів - здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили;

- «B», 78 - 89 балів - здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у

стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

- «С», **65 - 77 балів** - здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

- «D», **58 - 64 бали** - здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

- «E», **50 - 57 бали** - здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

- «FX», **35 - 49 балів** - здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %); - «незадовільно/F»;

«F», **1 - 34 бали** - здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів і потребує повторного вивчення курсу навчальної дисципліни.

Рекомендована література

Базова

1. Богданюк А., Яремін М.А. Соціально-психологічні параметри спілкування у взаємодії «вчитель-учень». Цивілізація. Прогрес. Нові виміри: збірник матеріалів міждисциплінар. наук.-практ. конф. (Київ, 15 червня 2018 р.). Київ, 2018. С. 66-68.
2. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: Навчальний посібник. Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2002. 92 с.
3. Гуменюк О.Є. Психологія Я-концепції: Навчальний посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2004. 310 с.
4. Кічук Н. В. Формування творчої особистості вчителя. К.: Либідь, 1991. 96 с.
5. Клепиков О. І., Кучерявий І. Т. Основи творчості особи: Навч. посіб. К.: Вища шк., 1996. С. 5–167.
6. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. К.: Вища шк., 1997. 349 с.
7. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Практикум. К., 2008. 336 с.

8. Фурман А.В., Гуменюк О.Є. Психологія Я-концепції: Навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2006. 360 с.
9. Богданюк А. Креативність особистості, здатність до творчого нестандартного мислення – головна умова розвитку сучасного суспільства. Якість неперервної освіти в умовах євроінтеграційних процесів: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ-Чернівці, 2-4 листопада 2015 р.). Чернівці: Друк ФОП Горюк, 2015. С. 198-201.
10. Богданюк А. Педагогічне спілкування як один із головних засобів впливу вчителя на учнів. Педагогічні науки. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. С. 151-152.
11. Богданюк А.М., Киселиця О.М., Богданюк В.В. Теоретичний аналіз проблеми формування і розвитку у майбутніх учителів навиків педагогічної техніки. Актуальні питання фізичної культури, спорту та ерготерапії: матеріали II Міжнародного науково-спортивного конгресу студентів та молодих вчених (Чернівці, 24-25 квітня 2020 р.) / за ред. Я.Б. Зоря, О.М. Киселиці. Чернівці: Чернівецький нац. у-тет, 2020. С. 16-19.
12. Бондарєва Л.І. Методичні аспекти розробки та проведення навчального тренінгу студентів у вищій професійній школі. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2016. №6. С.48-58.
13. Дзюба, К. Профілактика професійного вигорання / К. Дзюба // Психолог. – 2013. – № 8. – С. 24–25.
14. Діагностика, профілактика та корекція синдрому емоційного вигорання у соціальних робітників [Електронний ресурс] І. Лисенкова, Г. Гончарова // Психологія. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – Випуск 3. – Режим доступу:https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/visnik_3_2018_psh.pdf. – 2018. – С. 98-106.
15. Донченко О. Розвиток професійної креативності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами арт-терапії : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 216 с.
16. Ільєнко, М. М. Професійне «вигорання» фахівців соціальної роботи: фактори, зміст, шляхи запобігання та подолання./ М.М. Ільєнко, Д. О. Пузіков // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: тези доповідей. – К.: Університет «Україна», 2008. – С. – 306–309
17. Карпенко Є. Основи психотренінгу: навч. посібник. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2016. 80 с.
18. Метельська, Н.Й. Вплив емоційного вигорання на розвиток професійної самосвідомості педагогічних працівників // Психологія і особистість. – № 1 (7) 97. – 2015. С. 97–108.
19. Педагогічна майстерність / за ред. І. А. Зязюна. К. : Вища школа. 2004.
20. Федорчук В. М. Тренінг особистісного розвитку: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 250 с.

Інтернет-ресурси:

Сайт БДПУ <http://bdpu.org>

Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>

Освітня платформа

Google

classroom

<https://classroom.google.com/c/MTQ1NjIyMzAwNTY1>